

Aleg. 45

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o projekcie ustawy o tępieniu myszy
polnych.

Wysoki Sejmie!

W roku 1901 sprawozdaniem z d. 3. maja 1901 r. L. W. 29.721/901 (Al. Nr. 50. sprawozd. stenogr. z r. 1901/2) przedłożył Wydział krajowy Wys. Sejmowi pod uchwałą projekt ustawy o tępieniu myszy polnych oparty na przedstawieniu wyników działalności, jaką Wydział krajowy w pięcioletnim okresie czasu od r. 1895 po koniec r. 1900 przy pomocy kredytów przyznawanych przez Wys. Sejm rozwijał w celu zapobiegania klęsce myszy, tak często dającej się we znaki gospodarstwom rolniczym naszego kraju. Nie powtarzając przytoczonych w powyższym sprawozdaniu danych, przypominamy tylko, iż opierając się na nich, przyszedł Wydział krajowy do przekonania, iż najlepsze nawet środki przeciwko tego rodzaju szkodnikom, jak myszy, okazać się muszą nie wystarczającymi wobec nadmiernego rozmnażania się ich i łatwości przenoszenia się z miejsca na miejsce, że widocznych wydatniejszych rezultatów walki z tą plagą wtedy dopiero będzie się można spodziewać, gdy dobry środek zastosowany będzie we właściwym czasie i na całym obszarze pól zagrożonych plagą myszy polnych, a więc, gdy interesowane czynniki, gospodarze zagrożonego terytorium, wystąpią do walki na czas i solidarnie. Dla osiągnięcia tego wczesnego wystąpienia i solidarności nie wystarcza, jak tego dowodzą dotychczasowe doświadczenia, zrozumienia własnego interesu i potrzeby wczesnego zapobiegania klęsce wśród samych interesowanych, nie wystarcza pomoc kraju w dostarczaniu środków tępiących, Wydział krajowy uznał tedy w swem ówczesnem przedłożeniu potrzebę wprowadzenia ustawowego przymusu walki z plagą, ustawowej odpowiedzialności za jej wczesne, wszędzie, przeprowadzenie, i przedłożył Wysokiemu Sejmowi projekt ustawy „o tępieniu myszy“.

Przedłożenie to Wydziału krajowego nie weszło na porządek dzienny obrad Wysokiego Sejmu; przekazane Komisji gospodarstwa krajowego na posiedzeniu Sejmu z dnia 17. czerwca 1901 r. nie zostało przez nią załatwione, po części z powodu krótkości ówczesnej sesji sejmowej, po części wskutek stanowiska, jakie zajęł w sprawie tej ustawy c. k. Rząd, sprzeciwiając się jej uchwaleniu z powodu postanowienia zawartego w §. 9. ówczesnego projektu ustawy. Postanowienie to nakładało na Państwo obowiązek przyczyniania się stałą przez lat 10 udzielaną, dotacją, do utworzenia funduszu, z którego miałyby być pokrywane wydatki przewidziane w §§. 7. i 8. projektu ustawy, a jakkolwiek obowiązek ten nakładał projekt ustawy na skarb Państwa z zastrzeżeniem konstytucyjnego traktowania, to jednak c. k. Rząd z powodu

tego postanowienia właśnie zapowiadał trudności w przedłożeniu ustawy do Najwyższej Sankeyi, co wpłynęło na odroczenie zatwierdzenia projektu w Wysokim Sejmie.

Doświadczenia, zebrane od czasu przedłożenia Wysokiemu Sejmowi omówionego sprawozdania, utwierdziły Wydział krajowy w przekonaniu o potrzebie ustawowego unormowania obowiązku tępienia myszy polnych.

Rok 1901 był rokiem wolnym od plagi myszy polnych w naszym kraju tak, że nie było potrzeby w owym roku udzielania znaczniejszej pomocy Wydziałom powiatowym z funduszu krajowego. Natomiast w r. 1902 klęską myszy polnych nawiedzone zostały liczne okolice kraju na znacznych przestrzeniach. Wydział krajowy pragnąc zagrożonym powiatom wezwać do dostarczenia w dostatecznej ilości taniej, a co do skuteczności pewnej, trutki fosforowej, zawarł umowę z lwowską fabryką chemiczną „Tlen“ o wyrób pigułek fosforowych celem dostarczenia ich powiatom. Fabryka zobowiązała się w tej umowie dostarczać trucizny po cenach: za pierwsze 3.000 klg. po 1 Kor. za 1 klg., za następne ilości aż do 10.000 klg. po 90 groszy za 1 klg., zaś za ilości ponad 10.000 klg. dostarczone po 80 groszy za 1 klg.

Nadto postanowił Wydział krajowy, że odtąd w zasadzie nie będzie udzielać powiatom trutki całkiem bezpłatnie lecz, że w miarę rzeczywistego zapotrzebowania trutki, przyznawać ją będzie po cenie niższej o 50% od kosztów własnych. W ten sposób postępując, sądził Wydział krajowy, że zapobiegnie marnowaniu trutki w gminach i podawaniu przesadnie wielkich rozmiarów klęski, wywołując ściślejsze obliczenie powierzchni gruntów zagrożonych klęską, a więc, że wskutek tego zapewni pomoc kraju przy tym samym wydatku, większej liczbie gospodarstw.

W ciągu r. 1902 zgłosiło się do Wydziału krajowego 12 powiatów przeważnie środkowej części kraju, wykazując potrzebę tępienia myszy polnych w 104 gminach na obszarze około 65.000 morgów. Powiatom tym przyznał Wydział krajowy możliwość poboru 37.260 klg. pigułek fosforowych z opustem 50% od ceny kosztu. Powiaty korzystały z tego pozwolenia tylko w małej części, pobrały bowiem ogółem tylko: 8.196 klg. trutki, w czem mieści się także 1.800 klg., które Wydział krajowy, uwzględniając szczególne okoliczności, przyznał 4 powiatom całkiem bezpłatnie, zakupiwszy pozostałą resztę zapasu z fabryki po cenie 40 groszy za kilogram.

Wydatek funduszu krajowego za trutki w r. 1902 wynosił ogółem: 4.166 kor. 90 gr. jako część kosztu przypadającą na tenże fundusz.

Opierając się na sprawozdaniach Wydziałów powiatowych, w których powiatach trutką się posługiwało, może Wydział krajowy stwierdzić, że we wszystkich powiatach, gdzie ją stosowano w myśl instrukcji, okazała się ona skutecznym środkiem do tępienia myszy polnych.

Ten tu skrócony przebieg akcyi w r. 1902 jest charakterystycznym obrazem panujących, wśród naszej ludności rolniczej stosunków: albo cyfra morgów zagrożonych przez klęską była mylnie podana, czego nie możemy przypuszczać, albo też fakt, iż trutkę udzielano za opłatą a nie darmo, zraził tylu naszych gospodarzy, że przeszło $\frac{3}{4}$ przyznanej ilości trutki nie zostało wcale podjęte. Jeżeli się zważy, że kilogram potrzebny na tępienie myszy na 1 morgu wypadł dla interesowanych po 45-50 gr., to trudno w tym fakcie nie dopatrzeć się braku zrozumienia gospodarczego interesu i apatyi, na które chyba tylko przymus ustawy może skutecznie poradzić.

Rok 1903 był znowu prawie zupełnie wolnym od klęski myszy, które tylko w powiecie mościskim wystąpiły nieco groźniej. Wydatek z tego powodu z funduszu krajowego poniesiony w r. 1903 wynosił tylko 591 kor. 45 gr.

Rok bieżący każe się obawiać, że wskutek długotrwałej posuchy plaga myszy licznych okolic kraju nie minie, o ile późniejsze słoty nie sprowadzą zmiany. Z kilku powiatów ma Wydział krajowy już obecnie ogólnikowe doniesienie o pojawieniu się myszy, w ilościach znaczniejszych. Skoroby się wieści te i zapowiedzi sprawdziły, będzie musiał Wydział krajowy na nowo podjąć akcyję tępienia, na którą ma kwotę z zaoszczędzeń w dawnych kredytach narazie dostateczną.

Wydział krajowy jest jednak zupełnie świadomy, że akcyja prowadzona tak jak dotąd, nie jest dostatecznie skuteczną i dlatego przedkłada Wysokiemu Sejmowi ponownie projekt ustawy o tępieniu myszy polnych, widząc w jego postanowieniach możliwość poprawy warunków, wśród których tępienie przeprowadzane będzie, poprawy koniecznej dla podniesienia gospodarczej skuteczności akcyi, dla zapobieżenia marno-

waniu zarówno pomocy kraju jak wysiłków tych jednostek, które w tej akcji czynią, co do nich należy.

Projekt obecnie przedkładany jest przeróbką projektu z r. 1901, dokonaną na podstawie opinii krajowej Komisji dla spraw rolniczych i ponownego rozważenia jego postanowień przez Wydział krajowy. Postanowienia ustawy projektowanej nie wymagają — zdaniem Wydziału krajowego — obszerniejszego uzasadnienia, tłumaczą je bowiem dostatecznie cel w ustawie zamierzony i dążenie do zapewnienia jego osiągnięcia. I tak:

§. 1. nakłada obowiązek donoszenia o wystąpieniu myszy polnych na gminy i obszary dworskie;

§. 2. nakłada na ważyby czynnik szerszenia się myszy w czasie ich wystąpienia, t. j. na zarządy kolei żelaznych, budowli wodnych i dróg wszelkich kategorii, obowiązek stałego i peryodycznego tępienia myszy polnych w rowach i szkarpach nasypów, a nadto obowiązek współdziałania tych czynników w akcji ogólnej, jeśli będzie podjęta na gruntach przylegających i sąsiednich.

Ważności tych postanowień dla skuteczności akcji zbędneby było dowodzić, dość nadmienić najpierw, że gminy i obszary dworskie dotąd obowiązku tego nie wypełniały, a dalej wskazać, że nasypy, szkarpy, rowy kolejowe i wogóle grunta własność kolei stanowiące rowy przydrożne i t. p., były dotąd miejscami, w których myszy polne spokojnie się hodowały i w których nawet wtedy, kiedy się stawały kłeską dla okolicy, nie niepokoiono ich akcją tępienia.

Paragrafy 3 i 4 przepisują tok postępowania na wypadek pojawienia się plagi myszy dla naczelników gmin i przełożonych obszarów dworskich, dalej dla władz politycznych I. instancyi, mający zapewnić szybką i sprężystą akcję na miejscu, potrzebną organizację jej i pomoc w otrzymaniu środków tępienia ze strony Wydziału krajowego.

Paragraf 5. projektu nakłada na właścicieli gruntów plagą dotkniętych lub zagrożonych obowiązek dozwolenia wstępu na te grunta osobom, które akcją tępienia przeprowadzać będą.

Paragraf 6. nakłada na gminy i obszary dworskie obowiązek dostarczenia potrzebnej dla przeprowadzenia akcji robocizny i kierowników, których koszt pokryje gmina w porozumieniu z obszarem dworskim a ściąganie następnie wydaną kwotę z właścicieli gruntów, rozdzielając ją na nich w stosunku do wielkości obszaru ich gruntów. Zarazem obejmuje ten paragraf postanowienie, że na wypadek, gdyby obowiązane czynniki wzbraniały się przeprowadzić akcję tępienia myszy, jest władza uprawniona do zarządzenia przeprowadzenia jej z rządu na koszt gminy i interesowanych.

Paragrafy 5. i 6. zatem stwarzają warunki konieczne dla przeprowadzenia akcji, zapewniając jej wykonawcom możliwość wstępu na zagrożone kłeską pole i siły robocze do przeprowadzenia akcji.

Paragraf 7. postanawia, iż właściciele gruntów dotkniętych lub zagrożonych kłeską winni ponosić kosztą środków tępienia myszy a to w stosunku do obszaru ich gruntów objętych akcją tępienia. Koszta te zaliczkowo pokrywać może fundusz specjalny w zarządzie Wydziału krajowego zostający, któremu następnie zwracać je będą interesowani, jeśli od tego zwrotu przez Wydział krajowy nie będą zwolnieni.

Paragraf 8. wkłada na Wydział krajowy obowiązek dostarczania dla gmin i obszarów dworskich potrzebnej ilości środków tępienia za opłatą kosztów nabycia tych środków przez gminy i obszary dworskie. Koszta te może Wydział krajowy pokryć zaliczkowo z funduszu na to przeznaczonego a następnie ściągając je z interesowanych.

Paragraf 9. projektu mówi o specjalnym funduszu, który ma być utworzony dla pokrywania zaliczkowych wydatków, o których mówią §§. 7. i 8. Postanowienia tego paragrafu uległy zmianie, gdy bowiem w dotychczasowym projekcie nakładały one na skarbnicę państwa obowiązek przyczyniania się do utworzenia funduszu, o którym tu mowa, stałą przez 10 lat płatną dotacją, równą dotacyi, jaką kraj na ten cel przyzna, to projekt obecnie mówi tylko o dotacyi z funduszu kraju i państwa, które na podstawie porozumienia między krajem i c. k. Rządem będą do funduszu tego wnoszone. Jest to zmiana, uwzględniająca dotychczasowe stanowisko Rządu w tej sprawie.

Wreszcie §§. : 10., 11. i 12. traktują o nadzorze starostw nad akcją tępienia, o prawie Wydziału krajowego do kontrolowania skuteczności takich akcji, wreszcie o karach, jakie można nałożyć na naczelników gmin, przełożonych obszarów dworskich

i właściciele gruntów, zaniedbujących swych w tej ustawie określonych obowiązków, i o organach, którym orzecznictwo karne jest oddane. Kary proponowane w projekcie są stosunkowo wysokie, pamiętać jednak trzeba, że zanim nastawa się wzyje wśród ludności, będzie je trzeba stosować, zapewne dość często, a stosowanie ich będzie o tyle tylko skutecznie oddziaływać, o ile one będą dotkliwe dla jednostek. Nadto pamiętać trzeba, oceniając wysokość kar proponowanych, o tem, jaką szkodę wyrządza w tej sprawie zaniedbanie obowiązku lub ociąganie się z jego wykonaniem ogółowi sąsiadów często na znacznym obszarze: w stosunku do wysokości tej szkody, kary proponowane, nie przekraczające 20 K., nie są stanowczo zbyt wysokie.

Ogół powyżej streszczonych postanowień ustawy zapewnia, zdaniem Wydziału krajowego, jeśli tylko ustawa będzie sprężysto wykonywana, zarówno wczesne rozpoczęcie akcji tępienia, jeśli kłeska wystąpi, jak przeprowadzenie jej skuteczne na całym zagrożonym terytorjum, z możliwie najmniejszymi ofiarami interesowanych warstw ludności, owszem z pomocą kraju, bo Wydział krajowy w wyborze środków tępienia zwracać będzie baczną uwagę zarówno na to, by kosztami tych środków ludności nie obciążać, jak i na to, by środki, przezeń dostarczane, były jak najskuteczniejsze dla wytępienia szkodników, mogących spowodować kłeskę.

W tem przekonaniu przedkłada Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi wniosek uchwalenia wyżej omawianego projektu ustawy.

Obok tego wniosku przedkładamy Wysokiemu Sejmowi do uchwały dwie rezolucye, stojące ze sobą i projektem w ścisłym, nie potrzebującym objaśnienia związku, a wynikające z brzmienia §. 9. powyższego projektu.

Proponuje w nich Wydział krajowy wezwanie do c. k. Rządu, by ze Skarbu Państwa przyznał także datek w odpowiedniej wysokości i polecenie do Wydziału krajowego, by rokowania w tej sprawie z c. k. Rządem przeprowadził bezzwłocznie, wreszcie upoważnienie dla Wydziału krajowego, by w budżet krajowy na r. 1906 wstawił tytułem takiego datku taką kwotę, jaka w porozumieniu z c. k. Rządem ustanowioną zostanie.

Wydział krajowy tuszy, że c. k. Rząd, który przez szereg lat udzielał Wydziałowi krajowemu ze skarbu państwa subwenyi rocznej w kwocie 8.000 K. na cele akcji tępienia myszy, nie odmówi stałej, na określony przeciąg czasu przyznanej subwenyi na utworzenie funduszu, który będzie służył temu samemu celowi, co owa subwenyca.

Na powyższem przedstawieniu oparty, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości powyższe sprawozdanie Wydziału krajowego.
2. Sejm uchwała załączony pod $\%.$ projekt ustawy.
3. Sejm wzywa c. k. Rząd, by na cele utworzenia funduszu na środki tępienia myszy polnych przyznawał ze skarbu państwa odpowiednie datki w kwotach, jakie oznaczone zostaną w rokowaniach z Wydziałem krajowym przeprowadzonych.
4. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by bezzwłocznie przeprowadził z c. k. Rządem rokowania w sprawie przyznania ze skarbu państwa odpowiednich datków na cel utworzenia funduszu na środki tępienia myszy polnych i upoważnia Wydział krajowy, by w preliminarz budżetu funduszu krajowego na r. 1906 wstawił na cele akcji tępienia myszy polnych taką kwotę, jaka w rokowaniach z c. k. Rządem wyznaczoną zostanie na ten cel z funduszu państwa.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomerji z W. Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

S. Badeni w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Tadeusz Pilat w. r.

Członek Wydziału krajowego.

U S T A W A

obowiązująca dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o tępieniu myszy polnych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje :

§. 1.

Jeżeli w obrębie gminy wystąpią gromadnie myszy polne, tak, że zagrażają plonom, gmina ta jest obowiązana przeprowadzić akcyę tępienia myszy w swoich granicach.

Taki sam obowiązek i pod tymi samymi warunkami ciąży na obszarach dworskich.

§. 2.

Na zarządach kolei żelaznych, budowli wodnych i dróg wszelkiej kategorii, z wyjątkiem dróg gminnych II. klasy, ciąży stały obowiązek tępienia myszy polnych w rowach i szkarpach nasypów, tudzież na gruntach, będących ich własnością, a to po koniecu miesiąca października każdego roku. W razie potrzeby podjęcia ogólnej akcyi tępienia myszy na terytoryach gmin sąsiadujących z gruntami kolei żelaznych, budowli wodnych lub dróg wspomnianych, winny zarządy wymienione przyłączyć się do tej akcyi.

§. 3.

Naczelnicy gmin, względnie przełożeni obszarów dworskich, winni o gromadnem wystąpieniu myszy polnych donosić natychmiast politycznej władzy pierwszej instancyi i Wydziałowi powiatowi, wymieniając równocześnie osoby, które — według ich mniemania — nadawałyby się najlepiej na kierowników akcyi tępienia myszy.

Organa c. k. żandarmeryi, skoro dostrzegą pojawienie się myszy w znaczniejszej ilości na polach, obowiązane są uwiadomić o tem, ile możności ustnie, naczelnika gminy lub przełożonego obszaru dworskiego i równocześnie zdać o tem sprawę politycznej władzy I. instancyi.

Po otrzymaniu doniesień o pojawieniu się myszy, polityczna władza I. instancyi zażąda sprawozdań, z zagrożeniem kary przewidzianem w §. 12. tej ustawy, od naczelników i przełożonych obszarów dworskich gmin sąsiednich, celem skonstatowania, czy i tam myszy się nie pojawiły.

Sprawozdania winny być przedłożone z wszelkim możliwym pospiechem o ile możności w krótkiej drodze.

W wypadkach nieprzedłożenia ich w terminie, władza polityczna powiatowa przeprowadzi dochodzenia na miejscu.

Wyniki sprawdzone na podstawie doniesień, sprawozdań lub dochodzeń, poda e. k. polityczna władza I. instancji natychmiast Wydziałowi krajowemu do wiadomości z żądaniem nadesłania odpowiedniej ilości środków, potrzebnych do wytępienia myszy w dotkniętych kłeską gminach i obszarach dworskich, a w miarę potrzeby zawiadomi o tem także sąsiednie polityczne władze I. instancji.

§. 4.

Równocześnie oznaczy e. k. polityczna władza I. instancji w porozumieniu z Wydziałem powiatowym czas, w którym ma się rozpocząć akcja w gminach i na obszarach dworskich dotkniętych kłeską, a zarazem ustanowi bądź dla każdej gminy i każdego obszaru dworskiego osobnego, bądź też dla pewnej grupy gmin i obszarów dworskich wspólnego kierownika akcji.

O tych postanowieniach władza polityczna I. instancji zawiadomi natychmiast naczelników gmin i przełożonych obszarów dworskich, których terytorya zagrożone są kłeską, wzywając ich zarazem do dostarczenia wskazanej przez kierownika akcji ilości sił roboczych potrzebnych do przeprowadzenia akcji tępienia myszy, oraz wzywając przeznaczonych kierowników akcji, aby w oznaczonym dniu przybyli do e. k. Starostwa celem pouczenia ich przez weterynarza powiatowego o prawidłowym postępowaniu przy tępieniu myszy.

§. 5.

Właściciele gruntów tak w gminach jak i na obszarach dworskich, względnie ich dzierżawcy, użytkowcy, zarządcy nie mogą wzbraniać wstępu na grunta osobom przeprowadzającym akcję tępienia myszy. Celem tępienia myszy na gruntach kolejowych, na budowach wodnych i na drogach porozumi się e. k. polityczna władza I. instancji z dotyczącymi organami zarządu w szczególności w tym kierunku, aby tępienie nastąpiło równocześnie z akcją przeprowadzoną na gruntach gminnych i na obszarach dworskich.

Tępienie myszy na gruntach kolejowych, budowach wodnych i gruntach będących własnością funduszów drogowych z wyjątkiem dróg gminnych II. klasy mają przedsiębrać odnośne zarządy na swój koszt, w zamian za co nie są obowiązane przyczynić się do pokrywania tych kosztów według §§. 6. i 7.

§. 6.

Sił roboczych oraz kierowników akcji dostarczy gmina i obszar dworski. Koszta całej w obrębie gminy i obszaru dworskiego zapotrzebowanej siły roboczej pokryje gmina w porozumieniu z obszarem dworskim i ściąganie je od właścicieli, dzierżawców, użytkowników itd. gruntów objętych tępieniem myszy. Rozdział tych kosztów nastąpi w stosunku do wielkości obszaru gruntów poszczególnych właścicieli i według ceny najmu robocizny, praktykowanej w tym czasie w danej miejscowości.

Jeżeliby zaś gmina lub obszar dworski wzbraniały się do pełnienia wogóle obowiązku przeprowadzenia akcji tępienia myszy,

zarządzi e. k. Starostwo przeprowadzenie tej akcyi z urzędu na koszt interesowanych.

Zarządzenia takie, wywołane niedopełnieniem obowiązku przeprowadzenia akcyi tępienia myszy przez miasto o własnym statucie, wyda e. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

§. 7.

Koszta nabycia środków tępienia myszy pokrywają właściciele, (dzierżawcy, użytkowcy itp.) gruntów, na których tępienie myszy polnych przeprowadzono, w stosunku do obszarów ich gruntów objętych tępieniem.

Koszta te może Wydział krajowy pokrywać zaliczkowo z specjalnego funduszu na ten cel utworzonego, a zaliczki udzielone winni interesowani zwrócić temuż funduszowi w terminie oznaczonym przez Wydział krajowy. W razie nieuczynienia zadość temu obowiązkowi będą zaliczki ściągane w drodze egzekucyi politycznej.

Wydział krajowy może przyznać w razie stwierdzonej niezamożności interesowanych częściowe ulgi w spłacie należności.

§. 8.

Wydział krajowy dostarcza dla gmin i obszarów dworskich potrzebnej ilości trucizny, względnie środków tępienia, za opłatą kosztów przez gminy i obszary dworskie, względnie za częściową opłatą tych kosztów sposobem zaliczkowym na rachunek interesowanych.

§. 9.

Wydatki przewidziane w §§. 7. i 8., jakoteż ulgi przyznane niezamożnym właścicielom (dzierżawcom etc.) gruntów, pokrywane będą ze specjalnie na ten cel utworzonego funduszu, zostającego pod zarządem Wydziału krajowego.

Do funduszu tego wpływają :

- 1) grzywny opłacane za wykroczenia przeciwko niniejszej ustawie;
- 2) dotacya udzielona z zastrzeżeniem konstytucyjnego pozwolenia z funduszy państwa i kraju.

§. 10.

Starostwo nadzoruje przez swego delegata akcyę tępienia myszy w powiecie, funkcyonaryusz ten ma należycie pouczyć kierowników akcyi w poszczególnych gminach i czuwać nad jednolitością tejże.

Wynikłe z tych czynności koszta ponosi e. k. Rząd.

§. 11.

Wydział krajowy ma prawo przekonywania się o skuteczności przeprowadzenia akcyi.

§. 12.

Naczelnicy gmin i przełożeni obszarów dworskich, którzy zaniedbali donieść w myśl §. 4. o pojawieniu się myszy, lub

dopełnić ciążących na nich w myśl tej ustawy innych obowiązków, podlegają karze porządkowej do 20 koron.

Właściciele gruntów w §. 5. wspomniani (dzierżawcy, użytkowcy etc.), którzyby nie dozwolili wstępu na swoje grunty osobom do akcyi tępienia myszy przeznaczonym, lub wogóle nie wykonywali zarządzeń wydanych na podstawie tej ustawy, podlegają karze od 2 do 20 koron względnie karze aresztu od 6 do 48 godzin.

Postępowanie karne w wypadkach, w których chodzi o nkaranie właścicieli gruntów w gminie położonych z wyjątkiem gruntów należących do beneficjów duchownych należy do Zwierzchności gminnych w myśl przepisów ustawy gminnej.

We wszystkich innych wypadkach prawo karania służy politycznej władzy I. instancyi.

§ 13.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa i Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.
